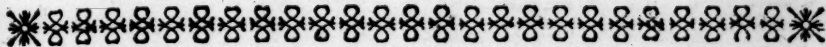

2

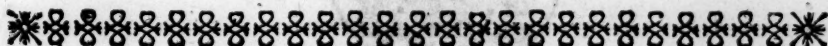

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

MORBO PSOADICO.

20

DISSERTATION

IN AUGUST 1813

MORROPOBOLADICO

K

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
MORBO PSOADICO.

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,
PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIMÉ CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

RAIUS BECKWITH,
ANGLUS.

Soc. Reg. Med. Edin. Soc.

NEC NON

Soc. Reg. Antiq. Scotic. Soc. Correspond.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

Non fingendum aut excogitandum, sed inveniendum quid natura
faciat aut ferat.

VERULAM.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXIV.

DISSERTATIO MEDICA
IN AUGUSTO

MORBO PNEUMONICO

ANNUENTE 1840
AUCTORE D. GUILIELMO ROBERTSON

ACADEMIE EDINBURGENSIS

PRO GRADU DOCTORIS

IN MEDICINA

EXAMINATA

IN MEDICINA

IN MEDICINA

IN MEDICINA

IN MEDICINA

IN MEDICINA

IN MEDICINA

IN MEDICINA

IN MEDICINA

IN MEDICINA

IN MEDICINA

IN MEDICINA

FRANCISCO SMYTH,
De New-York,
VIRO REVERENDO
ARMIGERO
GULIELMO MASON, A. M.

HUJUS SEculi POETARUM

FACILE PRINCIPI;

Nec

†

VIRO REVERENDO

GULIELMO MASON A.M.

HUIUS SECVLI POETARVM

TACITE PRINCIPES

Nec non

Viro ornatissimo

FRANCISCO SMYTH,

De NEWBUILDING,

In comitatu Eboracensi,

ARMIGERO,

Societatis Antiquariorum Londin. socio, &c.

Omnigena scientia imbuto,

Propter vitam probam, integram,

Mores urbanos, amabiles,

Omnibus caro,

Amicitiae erga se suosque intemeratae,

Memor ;

Haec studiorum primitias,

Summae observantiae testimonium,

Confecrat

A U C T O R.

Nec non

Viro omnibus

FRANCISCO SMYTH

De Newbury

In comitatu Essexensi

A. R. M. I. C. R. O.

Societas Antiquariae Societatis

Comitatus Essexensis

1799. vixit. p. 10. integrum

Mortui. vixit. p. 10. integrum

Comitatus Essexensis

Antiquariae Societatis

Mortui

1799. vixit. p. 10. integrum

Comitatus Essexensis

Comitatus

A. U. C. T. O. R.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

D E

MORBO PSOADICO.

PROOEMIUM.

INTER diram morborum, qui corpus humanam laceffunt, cohortem, extat unus valde funestus, in dissertationibus inauguralibus adhuc neglectus, quem hocce tentamine tractare sum aggressurus. Mihi autem, honores in medicina amplissimos appetenti, et hujus almae Academiae legibus

†

A

morem

10 DE MORBO PSOADICO.

morem gerenti, in animo est de Morbo Psoadico pauca differere.

Synonyma auctorum hujus affectionis, me judice, sunt.

Lumbago Psoadica ; *Sauvagesii, spec. 6.*
Fordyce, practice of physic, p. 11. pag. 70.

Lumbago Apostematosa ; *Sauvagesii, sp.*

12.

Phthisis cellularis ; *De Haenii rat. med.*
vol. 1. p. 223.

DEFINITIO.

Dolores musculorum lumborum profundi, obrusi, diuturni, una cum corporis erigendi,

DE MORBO. PSOADICO. 11

gendi, et femoris extendendi, difficultate et dolore ; tumor vel nullus vel modicus, et diffusus ; phlogosis nulla ; postquam tamen partis apostema ; pyrexia primum plerumque lenis, et tandem hectica.

PARTIUM AFFECTARUM DESCRIPTIO.

Psoas major est musculus magnus torosus, qui oritur ex latere corporis, ex apophysi transversa vertebrae inferioris dorsi, et eodem modo ex omnibus lumborum vertebriis, unde transit lateralis per ossa ilei, juxta musculum iliacum, et subter ligamentum Fallopii, per anteriorem inferiorem spinam ossis ilei. Priusquam ex abdomine

12 DE MORBO PSOADICO.

domine exeat, cum iliaco interno jungitur, et simul in trochanterem minorem femoris inferuntur. Arteriae harum partium ab aorta descendente proveniunt, et venae ad venam cavam currunt. Nervi sunt ramuli ex quinque paribus lumborum.

Vasorum absorbentium magna est copia, quae ab inferioribus artubus et a pelvi in propinquo currunt; et plexus magnus quoque super musculum psoadem tenditur*.

Psoas, musculis iliacis ac pectinaeis adjutus, flectit femur, idque antrorsum trahit, aut, si partes inferiores sint fixae, corpus ipsum flectit.

H I S-

* Hewson on the lymphatics, p. 30.

HISTORIA MORBI.

Incipit morbus ab dolore in regione lumborum, infra renes, una cum corporis erigendi, et femoris extendendi difficultate*.

Inter ambulandum corpus incurvatur, et membra lateris dolentis, titubante gradu aegerrime trahuntur, ita ut alterum crus longius videatur, quod tamen non fit, nam aegro recumbente, utrumque aequale invenitur†.

Aliquando lumborum dolor admodum faevus est, signaque pyrexiae, uti pulsus frequens,

* Sauvages.

† Ex praelectionibus viri egregii J. Hunter.

14 DE MORBO PSOADICO.

frequens, durus, sitis, calor auctus, lingua arida alba, cibi fastidium, urina rubra, &c. eum comitantur; sed nonnunquam haec prima symptomata tam levia sunt, ut parum observentur, vel prorsus negligantur.

Tempore progrediente, inflammatio in suppurationem abit. Dolores tunc mitigati, circa inguen praecipue tendunt; accedunt languores insoliti, horrores magis minusve molesti, genarum rubor ingratus, et impetus febriles semel bisve quotidie redeunt; urina rubra sedimentum furfuraceo-lateritium, nonnunquam, teste De Haen, purulentum deponit, et in mulieribus catamenia plerumque subsistunt: Corpus marcescit, vultus pallet, et vires adeo franguntur, ut aegri miserandi sudoribus nocturnis aut matutinis diffluant. Apparet tandem

dem, tumor cum sensu fluidi fluctuantis, plerumque in parte femoris interna, interdum quoque in externa vel inferiore, isque gradatim crescens ingentem ciet dolorem *.

Pus formatum fit acre stagnando, vicinas partes rodit, viamque sibi aperit. Interdum, etsi raro, in cavum abdomen effunditur, effusionemque hujusmodi lethum subitum plerumque consequitur †. Alias, lumbos petit, uti meminit De Haen ; alias per glutaeos,

* Quibus placet dolorem supra genu, aut tumorem femoris, esse haud raro primum morbi psoadici indicium, iis equidem assentiri nequeo, suspicorque opinionem observationibus parum accuratis niti.

† De la Motte, traité complet de chirurgie, obs. 54. &c. profert exempla quorundam aegrorum, qui, post terminationem hujusmodi, omnino sani evaserunt.

16 DE MORBO PSOADICO.

glutaeos, aut interstitia muscutorum abdominis, prope spinam ossis ilei, effluit, et denique ex inguine, coxendice, aut perinaeo interdum erumpit. Quaecunque fuerit sedes tumoris, sensus fluctuationis, uti antea notatum, cito percipietur, et vulnere, seu sponte sive arte facto, copia puris, saepe ad unam alteramve libram effluet. Ante tamen quam malum huc usque pervenerit, plures menses, imo anni, a nato malo, elabentur, et de Haen meminit de puero qui hoc malo sex annos laboraverat.

Omnia symptomata hectica nunc valde augentur, inque summam debilitatem ruit miser. Pus, magna quantitate ex vulnere effluens, foetidissimum evadit; appetitus deficit; somnus aufugit; sudores nocturni magis magisque urgent; diarrhoea molestissima

DE MORBO PSOADICO. 17

tiffima advenit ; anhelatio et tuffis aegrum
faepe vexant, quem delirium mite e vivis
rapit.

Decurfus morbi poft abfceffum apertum
haud raro adeo rapidus eft, ut intra biduum
vel triduum lethalis evadat, quanquam vi-
rium fatis ad morbum depellendum aegro
ineffe antea fuerit vifum. Plerumque ta-
men ad mensem fecundum aut tertium vi-
ta producitur.

CADAVÉRUM SECTIONES.

In cadaveribus eorum qui hoc malo fu-
erant abfumpti, fcalpello anatomico subjec-

†

B

tis,

tis, inventi sunt ingentes abscessus sub musculo psoadis. Memoriae prodidit clariss. Lieutaud ex Hildano, duas libras puris sub psoade sinistro inventas esse, cum carie trium vertebrarum lumborum. Exemplum aliud prodidit Chomel, ubi e finu in femore effluebat puris copia, et hic sinus, secundo cadavere, videbatur cum abscessu ingenti in lumbis conjungi.

Inquit De Haenius Illustris, ‘Notabilia
 ‘aliquot ac plane horrenda exempla habu-
 ‘imus neglectae inflammationis lumbo-
 ‘rum, crurum, coxarum, quam aut arthri-
 ‘tidem, aut rheumaticam lumbaginem ar-
 ‘tifices salutarant: Dum pure exesi ani-
 ‘mam propemodum agerent, suscepimus
 ‘illos, conspeximusque in cadaveribus ossa
 ‘femoris, vertebraeque lumborum ab acri
 ‘pure

'pure corruptas et cariosas; imo pus sibi
 'viam pandisse a femore, per foramen o-
 'vale secundum arteriam, venamque, ac
 'nervum, ibidem reperiundum, pelvim
 'implevisse; erosisse carnes secundum lum-
 'borum vertebrae; et supra musculos dor-
 'si, scapulasque, puris ingentia formasse
 'pulvinaria, unde neglectu distinctionis
 'causarum, in harum partium affectibus,
 'nihil calamitosius.' (*Ratio Medendi*,
vol. 1. p. 47.)

Et in alio loco haec verba habet: 'De-
 'cenni puero dorsum gravi balista contun-
 'ditur, tumorque inde nascitur; qui, quod
 'ruri affolet, negligitur. Elapsis sex a na-
 'to malo annis, mihi demum sistitur puer,
 'cadaveri quam vivo similiior, purulenta
 'cachexia consumptus totus, quippe qui to-
 'to

20 DE MORBO PSOADICO.

' to illo sexennio, tussi gravique anhelitu,
 ' debilitate, febribus, crassorumque sputorum
 ' ejectione, laborasset. Ex iisdem artis prin-
 ' cipiis, dorsi ingens tumor aperitur, e quo
 ' boni puris libra propemodum civilis e-
 ' ducitur.—' Tribus integris mensibus ef-
 ' fluxit ex illa puris circiter libra media
 ' quotidie ; post mortem, videbatur sic ulcus
 ' in dorsi dextro latere sub latissimo-dorsi,
 ' ad costam infimam pergere, quae jam ca-
 ' riem inchoaverat ; ac dein sub sacro-lum-
 ' bali et longissimo-dorsi terminari. Cada-
 ' veris dein supinati thorace aperto, visce-
 ' ra thoracis bona reperta sunt, ut, quod ac-
 ' cufares, invenires prorsum nihil, praeter-
 ' quam modicam utraque in camera aquam.
 ' Exemptis abdominis visceribus, caro psoae
 ' et iliaci interni, fluctuante materie elevata
 ' adparuit. Constitit tunc, accuratiore ex-
 ' amine

DE MORBO PSOADICO. 21

‘ amine facto, materiem purulentam inter
‘ hos musculos et sacro-lumbalem descen-
‘ disse, ad inguen pervenisse, sub aponeuro-
‘ si obliqui externi, sive sub dicto Poupar-
‘ tii ligamento, penetrasse, indeque emer-
‘ sam, sub adductoribus femoris, et sartor-
‘ io, cavum sinum formasse, pure plenum
‘ ad $\frac{2}{3}$ circiter femoris altitudinem; musculi
‘ autem ubique integri erant, ita ut, modo
‘ eorum, a sese mutuis separatione, saccus
‘ formatus esset.’ *Ratio medendi, vol. I.*

p. 222,

Aliud insuper exemplum ex Hildano
proferam; ‘ Faber lignarius, biennio variis
‘ morbis, et postremo dolore ischiadico, la-
‘ boravit, et tandem extinctus; in dissec-
‘ tione, ad rotatorem femoris dextri, ingens
‘ abscessus, humorem purulentum copiosis-
‘ simum

22 DE MORBO PSOADICO.

‘ finum supra librae pondus continens,
‘ inventus est, hinc erosio articuli ligamen-
‘ tis, inhibitis etiam musculis, luxatio quam
‘ passus erat aeger, deinde sub musculo
‘ psoa sinistro, cui rem incumbit, quique
‘ in cruris internam partem infertur, in-
‘ gens atheroma, ultra libras duas puris
‘ crassioris continens.’ *Fabric. Hildan. obs.*

71. cent. 1.

D I A G N O S I S.

Summam attentionem ab initio meretur
hujus morbi diagnosi; namque morbus in-
cipiens, multo facilius quam inveteratus,
curatur; ergo necesse est initio, eum a ne-
phritide et rheumatismo distinguere, ac, in-
gravescente

gravescente morbo, ab inflammatione et sup-
puratione partium ubi pus emergat, a bu-
bonibus et herniis.

A nephritide dignoscitur; quia absunt
nausea, vomitio, et dolores colici, quae mor-
bos nephriticos maxime comitantur, et
quia urina reddita sine dolore, post ejectionem non aequè ac in nephritide mutatur.

Pyrexia vehementior plerumque comita-
tur initium rheumatismi quam morbi pso-
adici, et sedes doloris est omnino diversa.
Morbus psoadicus invadit lumbos, et prae-
cipue vexat aegrotum cum femur in ace-
tabulo rotare aut corpus erigere laborat;
at rheumatismus corripit artus omnes ma-
jores, ibique saeviens, corpus motibus qui-
buslibet ineptum efficit.

Post

24 DE MORBO PSOADICO.

Post suppurationem inceptam, signorum syphiliticorum absentia discrimini a bubonibus erit, nec non situs tumoris, qui eundem locum ac bubones raro occupat.

Ab herniis satis distingui potest signis praecedentibus, et sensu fluctuationis.

Accurata partium affectarum examinatio, una cum signis pathognomonicis supra memoratis, suppeditabit diagnosin inter morbum psoadicum, et topicam inflammationem vel suppurationem *.

CAUSA

* Morbus coxarius De Haenii videtur arthropuosis species esse, affectio organica nempe articuli femoris cum coxendice. Vide Culleni celeberr. nosol. method. arthropuosis g. xxv.

CAUSA PROXIMA.

Causa proxima hujus morbi eadem est ac reliquarum inflammationum, quam si quis vellet videre plene ac eleganter tractatam, Cullenii primas lineas adeat. Omnia hac de re proferre ad me minime attinet; per pauca igitur, quibus opus est ad rationem quorundam signorum reddendam, sola notabo.

Cuncta inflammationis phaenomena commonstrant, impetum sanguinis in parte affecta augeri, quod auctae actioni cordis interdum, vasorum partis inflammatae facpius, est tribuendum. Vasa autem partis

†

C

cujuslibet

cujuslibet ad majorem incitantur actionem variis stimulis, extremarumque arteriarum tali spafmo qualis cursum liberum sanguinis impediat.

Aucta actio diu durans, vasa interdum penitus rumpit, ita ut sanguis ipse effluat, faepius arterias exhalantes adeo ampliat, ut pro vapore tenui cava corporis humectante, serum effundant. Hoc in substantia cellulari stagnans, in pus convertitur, quod acre factum, partes vicinas rodendo, viam sibi aperit.

Ex hisce principiis pleraque symptomata facile explicabuntur. Dolor, omnium inflammationum comes, in morbo psoadico adeo saevus plerumque sentitur, ut aeger membra movere vix queat. Hic perstat

stat donec pus formatur, quo tempore dolor valde levatur. Pus tamen ipsum citogignit graviora signa, quippe acre non modo rodit partes proximas, sed absorptum dirissima mala, uti horrores, debilitatem, et febrem hecticam lethalem, saepissime edit. Quoniam symptomata inflammatoria partis affectae, et diathesis phlogistica totius systematis, nonnunquam sunt mitissima, ut supra observavimus, nonnulli, in hoc et similibus exemplis, pus, sine praeunte inflammatione, esse formatum crediderunt. Haec tamen opinio observationi parum accuratae originem debet. Dolor quidem inflammationum internarum aliquando est adeo levis, ut pus formetur priusquam aegri vel adstantes inflammationem adfuisse suspicerentur. Sed attenta observatio pus esse inflamm-

flammationis nunc gravioris nunc levioris
sequelam, semper inveniet.

CAUSÆ REMOTÆ.

Quibusdam placuit, homines scrophula laborantes esse ad morbum psoadicum maxime proclives. Optimi tamen medici ac nosologi opinionem, paucis phaenomenis, nullis argumentis stabilitam, rejiciunt: multi enim, scrophulae omnino immunes, hoc morbo laboraverunt, et vice versa. Quin scrophula interdum praecedat vel comitetur morbum psoadicum non inficias ibo; sed hoc minime mirandum; nam certe scrophula conspicitur comes fere omnium morborum quibus gens humana fit obnoxia. Affirma-

re igitur licet, hunc morbum esse nullae aetati, sexui, nec temperamento, propriam.

Pro causis excitantibus recensentur,

Vis externa, ut ictus et contusiones, casus ab alto, nixus ingens, &c. Satis omnibus notum est, haec frequentissimas causas inflammationis esse, et praecipue ejus de qua nunc agimus, ut clare apparet a De Haenio illustrissimo, Hildano, &c. Frigus, corpori aestuanti applicatum, rusticis haud raro morbum infert, maxime in lacunis sordidis defaecandis, ubi aqua ad lumbos usque attingit.

Rheumatismi acuti sequela esse nonnunquam videtur, uti ex sequenti historia colligere licet. Foemina gracilis, delicata, aetatis

30 DE MORBO PSOADICO.

tatis circa annum 22um, uxor militis gregarii, pluviis exposita, (ni fallit memoria), iter longum faciens, post exercitum super epirhedio militari vecta, madidis vestibus, in rheumatismum acutum incidit, et in Nosocomium in civitate Eboraci admissa est. Aliquanto post pro sanata dimissa, intra paucas hebdomadas, rursus Nosocomium petebat, morbo psoadico laborans et semimortua. Post aperturam in abscessu factam, cito fati concessit.

PROG-

PROGNOSIS.

Perfacile intelligitur, prognosin plerumque infaustam esse, tametsi, si ad hebdomadam tertiam, aut quartam, ex abscessu aperiendo, perveniat aeger, viribus parum laevis, et febre hectica mitissima, meliora sperare licebit.

RATIO MEDENDI.

Consilia medendi diversa erunt, pro diversis morbi stadiis ; de quibus in ordine.

Consilium

32 DE MORBO PSOADICO.

Consilium in primo vel stadio phlogistico est, diathesin phlogisticam totius systematis, et partis affectae inflammationem, amovere; cui optime convenit

Regimen antiphlogisticum, omni irritatione evitanda, et

Sanguinis missio generalis.

Quantum ad diathesin phlogisticam amovendum confert venaesectio, satis est notum. Oportet autem uti isto remedio praestantissimo ab initio usque morbi; nam tunc praecipue prodest, idque saepius repetere, licet signa lenia videantur, donec nempe dolores lumborum omnino amoveantur.

Oportet

DE MORBO PSOADICO. 33

Oportet quoque sanguinem lumbis ipsis detrahare per hirudines, vel potius cucurbitulas cruentas, quae et in hac et in aliis inflammationibus utilissimae saepissime fuerunt inventae.

Refrigerantia et diluentia, qualia sunt sales medii, fructus acido-dulces, acida vegetabilia et mineralia aqua commixta, largius sunt haurienda.

Vesicantia inflammationibus utilissima evadunt, spasmo partis affectae solvendo, et fluida inde detrahendo.

Eodem consilio praecipiuntur fomenta externa, balneum tepidum, et clysmata emollientia.

†

D

Emetica

34 DE MORBO PSOADICO.

Emetica seu vomitum sive nauseam solam cient, utpote quae spasmus solvunt, et fluida superficiem versus eliciunt, minime sunt negligenda.

In stadio suppurationis, omnia inflammationi apta inutilia vel nociva evadunt. Evacuantia tunc praecipue sunt periculosa; aegroti enim vires frangunt, febrisque hecticæ adventum accelerant.

His igitur omiſſis, diaetam magis nutrientem, ad vires diuturno dolore, et copia magna puris fractas, reficiendas, interdumque forſan paululum vini exhibere oportebit. Summa tamen cura opus eſt; quicumque enim ſtimulus, ſeu externus ſive internus, calorem corporis nimis augebit, haud dubie nocebit. Calor externus igitur
fit

fit semper modicus, et contra alvum adstrictam clysmatibus sedulo caveatur.

Nonnulli laudarunt balneum frigidum marinum, et forsan, in hoc stadio, ejus usus diuturnus proficiet.

Quando tumor cum sensu fluctuationis in femore, aut alibi, invenitur, consilia sunt,

imo, Puri quamprimum e corpore exitum praebere. Parvum vulnus huic optime convenit; si latum sit, admittitur aër, quo pacto, omnia symptomata hectica illata mortem accelerant. Saepe accidit, post aperturam magnam factam, pus antea bonum acre et foetidum evadere, quod omnimodis evitari debet.

36 DE MORBO PSOADICO.

2do, Quum aeger tam subito debilitatur, ad omnia quae vires suffulcire valent decurrendum est. Inter tonica, quae nunc conveniunt, cortex Peruvianus primum sibi vindicat locum. Si tamen ventriculus ferre nequeat tantum corticis quanto opus sit, eum in clysmatibus injicere, et alia tonica, uti chalybem, alumen, &c. praecipere debet.

Stimulantia liberrime sunt jam praecipienda; et ex his vinum generosum, saepe sumptum, optimum invenietur.

Diaeta sit nutriens, et, si ventriculus ferre potest, lactea. Una cum his remediis ac regimine, exercitatio in navi aut rheda, et demum balneum frigidum, vires reducent.

Per

Per totum morbi decursum, signa molestiora sunt lenienda. Siquando diarrhoea molesta urgeat, astringentibus compescenda est, et tussis lenibus mucilaginosus est mitiganda. Hisce tamen, ut et compluribus aliis signis gravibus, opium optime accommodatur.

Nefas mihi videtur huic dissertatiunculo finem imponere, antequam gratias amplissimas absolverim omnibus hujus Almae Academiae Professoribus, longe lateque celebratae, tam propter praecepta medica eximia, quae per triennium hausi, quam ob urbanitatem et plurima erga me beneficia.

Liceat quoque grates agere medicis et chirurgis eruditissimis ac peritissimis Nosocomii Eboraci, ubi quadriennium studio rerum

38 DE MORBO PSOADICO.

rum medicarum dedi. Grates autem prae-
cipuas viro clarissimo Thomae Withers,
M. D. debeo, non modo ob scientiam quam
omnibus libere impertit, sed ob curam ac
benignitatem quibus mihi, morbo crudeli
nuper laboranti, attulit opem.

F I N I S.

